СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 12. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 16. січня, 1925. VOL. XXXIII. No. 12. Jersey City, N. J., Friday, January 16, 1925. THREE CENTS

Сенат вирішує справу Масел Шовлз.

ВАШИНГТОН, 14. січня. — По довгих дебатах та блуканнях сенат ухвалив нині нарешті пропозицію сенатора Андервуда, котрою уповажняється президента винаймити урядовий маєток на Масел Шовлз в ціли виробу нітрату та електричної сили.

За сим внеском заявилося 50 голосів, проти 30.

Палата послів ухвалила виарендувати сей самий маєток Генрикови Фордови, і справа переходить тепер під розвагу конференції представників обох палат конгресу.

БИЗНЕСМЕН БУДЕ ПРЕДСТАВНИКОМ У БЕРЛІНІ.

ВАШИНГТОН, 14. січня. — Представником Злучених Держав у Німеччині має стати сим разом не дипльомат, а бизнесмен.

Ходять чутки про скоре уступлення дотеперішнього секретаря президента Слемпа.

РАДИТЬ ВІДЛОЖИТИ СПРАВУ ПРИСТУПЛЕННЯ ДО СВІТОВОГО СУДУ.

ВАШИНГТОН, 14. січня. — Сенатор Бора порадив комітетови для заграничних справ, котрого він є головою, не брати сейчас під розвагу справи приступлення Злучених Держав до межинародного суду, бо в сей спосіб здержиться богато других, много важнійших справ.

ПОЧТОВИЙ УРЯД ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ЛЬОТЕРІЯМИ.

ВАШИНГТОН, 14. січня. — Почтовий уряд видав спеціяльну осторогу проти пересилання почтою льотерийних тикетів, виграввових білетів, оповіщень надгород, і тим подібних підпринять, в котрих грає ролю, всю або частинну, щасте.

Всі такі посилки, в яких одержанне надгороди хочби в части залежало від щастя (від того, хто витягне льос), будуть викинені з почтової пересилки, а висилаючий буде потягнений до судової відвічальности. Федеральний закон назначує за такий поступок гривну й кару вязниці.

150 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ НА НОВІ БУДІВЛІ.

ВАШИНГТОН, 14. січня. — Комітет палати послів для справ нових федеральних будинків рішив ухвалити на них 150 міліонів долярів, які мають бути видавані по 25 міліонів долярів у рік.

ХТО ПЛАТИТЬ ДОВГИ ВЕЛИКОГО КНЯЗЯ БОРИСА?

ВАШИНГТОН, 14. січня. — Нюйорський посол Ля Ґвардія написав до секретаря праці Дейвиса листа, в якім питається, хто платить довги за великого князя Бориса Романова, котрий приїзджає до Злучених Держав.

Конґресмен хотівби знати, чи великий князь, відомий марнотравник, має яке удержанне, чи може готов стати тягарем суспільности. Ля Ґвардія хотівби або виразної відповіди або слідства над сим питаннєм.

ХОЧУТЬ БРАТИ БІЛЬШЕ СИЛИ З ВОДОПАДУ НЯГАРИ.

ВАШИНГТОН, 14. січня. — Др. Волкат, голова Смитсонської Інституції, видав книжку, котрою він хоче видимо зацікавити конґрес, а в котрій він доказує, що Злучені Держави моглиб виробляти з водопаду Нягари два рази стільки електрики, кілько вони виробляють тепер, а мимо сього краса сього природного видовища нічого через се не потерпілаби.

З подібними думками виступали вже посли канадійського домініяльного парляменту в Отаві.

НЕМА ТО ЯК ПЕВНІСТЬ.

ВАШИНГТОН, 14. січня. — Конґресмен Олдфілд з Арканзо виступив в конґресі з промовою про вигляди слідуючих конґресових виборів, і виворожив, що в 1926 році американський конґрес буде певно мати демократичну більшість.

ДОБУЛИ МАЄТОК З МОРСЬКОГО ДНА.

НЮ ЙОРК, 14. січня. — Нурці добули з морського дна коло берегу Чіле мідь, яка була наладована на британськім вітрильнім кораблі Кейп Горні, що затонув там ще в 1869 році.

Вартість добутої міди виносить коло 600,000 долярів.

ДЛЯ ШИРЕННЯ РЕЛІГІЇ РАДІОМ.

НЮ ЙОРК, 14. січня. — За дозволом церковної влади римо-католицької церкви збираються римо-католицькі монахи урядити радіову стацію для висилки релігійної пропаганди при помочи бездротного телефону. Стація буде находитися в церкві Св. Апостола Павла, на 57-ій Вулиці.

„ЦАР БУДІВЕЛЬНОГО ПРОМИСЛУ" ЗНОВА ПХАЄТЬСЯ В ЮНІЇ.

НЮ ЙОРК, 14. січня. — Увільнений недавно з вязниці Роберт Бриндел, що колись уважався неподільним паном будівельних юній Ню Йорку, старався знова дістати до місцевих юній. Лишень суцільній акції членів юнії робітників, будуючих доки, вдалося до сього не допустити.

ШИРОКЕ СЛІДСТВО НАД ХАБАРНИЦТВОМ.

ТОПІКА, Канзас, 14. січня. — Стейтовий уряд розвів тепер широке слідство над поширенням підкупства серед стейтових урядів.

Товчком до слідства було розкриття хабарництва найвисшого урядника стейту, бувшого ґубернатора Дейвиса.

ДІВЧАТА АРЕШТОВАНІ ЗА БАНДИТИЗМ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, 14. січня. — Поліція арештувала тут нині шайку бандитів, зложену з 4 людий, а саме 2 мущин та 2 дівчат.

Коли поліція упіймала їх в одній реставрації, вони боронилися револьверовою пальбою, але поліція їх перемогла.

Поліція закидує шайці ряд розбоїв в місті Болтиморе.

СПРАВА БАНКОВИХ ФІЛІЙ.

Вашингтон, 14. січня. — Палата послів ухвалила нині закон, який дозволяє банкам засновувати свої філії по всему краю.

Досі банк міг закладати філії лишень у тій самій місцевости.

БОРОТЬБА ЗА ДІТОЧУ ПРАЦЮ.

Шикаго, 14. січня. — Справа поправки до американської конституції так, щоби контрес мав право видавати закони про діточу працю на всі Злучені Держави, приходить тепер у 24 стейтових леґіслятурах. Майже в кождій з них питанне доводить до завзятої боротьби. Стейт Огайо рішив розвести над питанням публичні переслухання в леґіслятурі. Південна Каролайна вже зявилася проти поправки однодушно.

ЮВІЛЕЙНА ПРОЩА ДО РИМУ.

В Римі роблять горячкові приготування до т. зв. ювилею римо-католицької церкви, святкованого від 1475 року що 25 літ. Стягнені особлившими відпустами і неймовірною виставністю свята, на яку може тільки здобутися Ватикан, з початком цвітня с. р. наповнять ся прочане гомоном мов усього світа старий Рим. Сего року сподіються до трох міліонів прочан. Підчас ювилею в 1900 р. понад понад 380.000 прочан не могло найти місця в гостинних мурах Риму. Цього року італійський уряд так Ватикан і Магістрат Риму кинулися до праці над виключенням такої евентуальности. Ювілейне свято починається з моментом святочного отворення „святої брами" в чотирох головних римських церквах — св. Петра, Санта Марія Маджоре, св. Ів. Лятеранського та св. Павла. В В церкві святого Петра доконує церемонії сам папа. Згадана „св. брама" замуровується назад по скінченню свята і остає неторкненою протягом 25 літ. Для учасників свята оголошується цілковитий відпуст, під умовою вислухання означеного числа літурґій.

АРЕШТУВАННЯ РЕЕМІҐРАНТА.

Дня 18. м.м. арештувала польська поліція в Яблонові Миколу Солонинку, що як хорунжий УГА перебував цілий час від розгрому армії до тепер на Чехословаччині а тепер вернув до дому і зголосився копичинецькому старостві. Арештованого без подання причин відставлено до Тернополя.

МАЙНО ГОГЕНЦОЛЕРНІВ.

З упадком монархії в Німеччині, упало богацтво та добробут здетронізованої династії. Бувший цісар Вільгельм, що жиє в Дорні життям скромного „емерита", мав колись богато власного майна, з якого одні тільки земельні добра досягали вартости понад 100 міліонів марок. Нині більшість тих дібр перейшла на власність держави, а властиве майно б. цісаря творять хіба коронні клейноди та над міру скромне придане його другої жінки. богатшим від цісаря є його син Вільгельм, що нині господарить на своїх велитенських в Ельз на Шлеську. В парі з цісарським домом подібніли німецькі королі і князі, яких рідня кинулися шукати пристановища в ріжних банкових, та купецьких інституціях. Всеж таки найбогатші з членів династії Гогенцолернів не можуть нині рівнатися з цілим рядом „скоробогатих", що перед війною продавали може перець на дека, а нині з гори дивлять ся на кармазинів, з яких 1918 рік струтив королівські та удільно княжі корони.

ПЕРЕКИНЬЧИКИ.

Дня 29. падолиста в Празі вібулися орґанізаційні збори „Общества студентов малороссов и білоруссов", яке прибрало собі назву: Единство русской культуры". Голова товариства Хитков у своїй вступній промові, між иншими сказав: „Товариство буде всемірно відстоювати ідею єдности руского народу і русскої культури, головним чином серед самих же русских. Треба познайомити русске суспільство і зокрема студенство зі суттю сепаратистичних течій піддаючи їх критиці: треба створити кадри ідейної інтеліґенції, яка сталаби на єдности русского народу і служилаби свому народові всіми заходами і всіми способами, не переходячи в табор хочаб дуже терпимих сепаратистів-федералістів, ані в табор великоруської меншости". До ради т-ва ввійшли студенти Николаєнко, Хитков, Клим, Горячко, Телех, Ґулип і Бемянчик.

ПІДЗЕМНА ПАРНЯ.

Недостача відповідної площі на збудування парні в Копенгазі, примусила підприємців найти для неї місце підземлею. І так приступлено недавно до будови великого купелевого заведення під ратушевою площею. Обіймати ме воно два купелеві басени по 25 метрів довжини кожний, ґімнастичні салі, фризієрні, туш та роздівальні на 400 осіб.

ЩЕ ОДИН ГАРМАН.

В Мінстербергу на Шлеську трапився випадок, який навів тамошню поліцію на сліди афери похожої на страхіття гармачівської. До нежонатого господаря Карла Денке прийшов на днях якийсь мандрівний термінатор з просьбою підмоги. Денке звабив хлопця до себе і в хвилі, коли цей сидів за заставленим столом, кинувся на нього з сокирою. Ранений тяжко в голову хлопець зміг іще вискочити з поза стола і втекти. Його зізнання на поліції довели до арештування Денке, який одначе безпосередно по переслуханню повісився в тюрмі. Щойно той факт навів поліцюі на страшне відкриття. В хаті Денке цереведено ревізію і найдено безліч горшків наповнених людським мясом. В парі з тим найдено багато особистих паперів ріжних мандрівних термінаторів, яких доля завела на поріг Денке, з поза якого вже не вийшли. Супроти самогубства Денке, важко буде висвітлити таємниці людської мордівні, якою була „гостинна" хата того чоловіка-звіря.

РОЗМОВА З РОДЕНОМ

На днях появилася в Парижі в невеликій скількости нумерованих примірників книжка покійного французького міністра Дюрарден. Бомеца в зібрані спомбини про розмови автора з найбільшим скульптором Франції Августом Роденом. Є це одна з тих книжок, що як спомини Еккермана про Ґетого, дають змогу ширшим кругам вглянути в таємний лябіринт творчих змагань цього ґіганта. З неі теж довідуємося, скільки надлюдської праці і саможертви виявив Роден в боротьбі за пальму першенства в Европі.

КОШТОВНА МРАКА.

Один з англійських часописів зіставив цифри втрат і коштів спричинених мракою, що недавно окутала Лондон на протяг шістьдесяти годин. Загальна сума втрат перевисшує міліон фунтів, при чому головну позицію займає припинення комунікації на Тамізна. Само освітлення вулиць коштувало о 20.000 фунтів більше на годину, як звичайно. Заробили на мраці... злодії, які між иншими ограбили одну зпочтових філій. Перед почтовий будинок заїхало червоно лякероване авто, на яке заладовано кільканайцять запльомбованих мішків з грішми і вартісними предметами. Дякуючи мраці, ніхто зі 150 урядників філії не спинив злодіїв в їх „урядуванню".

НАПАД У КРЕМІНЕЧЧИНІ.

15. XII. ватага озброєна в ручні і машинові кріси напала в кремінецькім повіті на посілість Загірці віддалену 3 км. від границі. Забрали 20 коней і упряж. Вислали погоню, але була безуспішна.

ЖІНКИ В АДВОКАТУРІ.

Закон про допущенне жінок до адвокатури переведено у французькому парляменті в 1910 р. втягнув в адвокатуру до двохсот жінок, з яких половина працює в Парижі.

„РЕКОРДОВА СВИНЯ"

З Гросенгайму в Саксонії повідомляють, що на тамошньому торзі продано свиню рекордової ваги — 825 фунтів.

Президент Німеччини Еберт уступає перед націоналістами

БЕРЛІН, 14. січня. — Остаточно дотеперішній міністер скарбу Ганс Лютер склав новий німецький кабінет. Він до нього приняв і націоналістів і дав їм визначні становища в кабінеті. Сього не хотів президент Еберт, але остаточно уступає, щоб покінчити крізу.

Лютер яко новий канцлер оставляє далі на становищі міністра закордонних справ провідника народників д-ра Густава Штреземанца, приятеля націоналістів.

Кромі того має взяти двох націоналістів д-ра Шіле і д-ра Вальраффа, яким предкладає теки міністерства судівництва і внутрішніх справ.

Міністром оборони (війни) має остати демократ Отто Ґеслер, проти волі його власної партії.

ЗАПОВІДАЄ ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН, 14. січня. — Секретар майнерської федерації в Англії, А. Дж. Кук, заповідає, що в літі сього року вибухне загальний страйк робітників в цілій Англії.

Він каже, що страйк викличуть майнери через те, що власники копалень не признають їм підвишки платень, а се тому, що в копальнях угля застій, бо другі держави не спроваджують тепер угля з Англії але з Німеччини і з Франції.

ВДОВОЛЕНІ ГОВТОНОМ.

ЛОНДОН, 14. січня. — В англійських урядових кругах висловлюють вдоволенне, що президент Кулидж іменував на місце Келлоґґа американським амбасадором в Лондоні Еленсона Б. Говтона, дотеперішнього амбасадора в Берліні.

АМЕРИКА І СОВЄТИ.

ЛОНДОН, 14. січня. — Тутешній російський большевицький амбасадор Крісто Раковський виїхав до Москви, щоб поінформувати свою владу про се, як ставиться тутешній американський амбасадор Френк Келлоґґ до питання про признанє Америкою совєтів.

Се тепер важне питаннє для Росії з уваги, що в марті сього року Келлоґґ займе уВашингтонімісце державного секретаря.

ТОРГИ ЗА „ВОЄННІ ВІДШКОДОВАННЯ".

ПАРИЖ, 14. січня .— Представники 11 „аліянтів' підписали тут нині умову про розділ між них „военних відшкодовань", які сподіваються стягнути з Німеччини на основі пляну Доса.

Вони теж згодилися, щоб „военних відшкодовань" для Америки не обмежувати до суми $350,000,000.

ЯК ФРАНЦУЗИ ХОТІЛИ БИ ПЛАТИТИ ДОВГИ?

ПАРИЖ, 14. січня. — Давнійше Французи не хотіли й говорити про віддачу военних довгів Англії й Америці, в надії, що коли справа задавниться, так сі держави може ті довги відпишуть. Але в сих надіях вони завелись, бо в останньому часі і Анґлія і Америка стали допоминатись у довжника сплати довгів.

Франція винна Англії три міліярди долярів, а Америці 4 міліярди долярів. Се як на Францію доволі велика сума, але врителі не кинули тих довгів, а домагаються сплати, бо бачать, що Франція дуже торгується за кождий цент, який їй приходить від других держав, і міркують, що вони мають такесаме право до Франції, тим паче, що се не „відшкодованне" а дійсна позичка.

Вкінці Французи зачинають поволі годитися з тим, що ті военні довги треба бодай згодитись віддавати, або й зачати віддавати.

Саме тепер заповідають в тутешніх урядових кругах, що Франція хоче небавком скликати спільну фрацусько-англійську конференцію у справі военного довгу.

За нею пропонують подібну французько-американську конференцію для вирішення справи французького военного довгу в Америці.

Із сеї нагоди тутешня преса тепер стала богато писати про те питанне военних довгів. Ґазети подають ріжні проекти, як сплачувати їх Англії й Америці.

Між іншими виринув проект, щоби Франція сплачувала сі довги з „военних відшкодовань", які одержує від Німеччини на основі пляну Доса. По сьому пляні їй приходять 52% усього „военного відшкодовання", яке Німеччина платить побідникам. Отже ґазети пропонують, щоби Франція згодилась платити з того 12% Америці, а 7% Англії, а собі оставила тільки 33% „відшкодовання". Так платила би вона сим двом вірителям протягом 50 літ, в яких хоче стягат и„відшкодовання", а відтак погодилась би щодо решти.

ДЕЙВИС У ВЕЛЬСЬКОГО КНЯЗЯ.

ЛОНДОН, 14. січня. — Бувший демократичний кандидат на президента Злучених Держав Джан В. Дейвис був нині в гостях у Вельського князя.

Відсі вертається Дейвис домів.

ГАЛАС В РИМСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

РИМ, 14. січня. — Нині 8 комуністичних послів зломкло бойкот і прийшли до італійського парляменту, де зробили великий галас, заповідаючи недалеку революцію в Італії.

Відтак вони готовились до виходу і зачали співати пісню Червоний Прапор. Фашісти пристали до хору і співали разом з ними, а потому говорили до них: Бувайте здорові, гості, коли прийдете до нас знову? Приходіть часто; ви такі забавні!

ТУТАНХАМЕН.

КАІРО, Египет, 14. січня. — Американець Гаверт Картер отворив гріб Тутанхамена сього тижня. На домаганне єгипетського правительства він дозволить публиці оглядати гріб кождого втірка.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиді і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НА ЛІВО, ЧИ НА ПРАВО?

Як відомо, з Чехо-Словаччини перейшло на Україну понад сто Українських Січових Стрільців, щоби вступити до „червоної армії" на Україні.

Також в останніх часах українська преса в Галичині поставилась приязнійше до совєтської влади на Україні.

Навіть львівське Діло написало, що з ширшого національного погляду се не важне, яка партія тепер при власти на Україні, а важне те, що там будується українська держава і сьому ділу треба помагати.

Сю незначну зміну настроїв серед західних Українців використовує большевицька преса і пише, що українські націоналісти зачинають іти НА ЛІВО, себто зближуватись до совєтської влади на Україні, і радить туди звернутись також і всім американським та канадийським Українцям.

Значить, радять большевицькі ґазети Українцям нову „орієнтацію", сим разом — НА СОВЄТИ.

* *

Нічого в сьому страшного. Українці вже привикли „орієнтуватись" на ріжних „приятелів" і „спасителів". „Орієнтувались" на Австрію, Німеччину, Туреччину, Болгарію, аліянтів, Польщу (Петлюра), Францію і т. д. так чомуж би їм ще бодай на хвильку не поорієнтуватись і на совєти?! Пошкодили Українцям інші орієнтації, чому не могла-б ще пошкодити і совєтська, та ще трохи розуму навчити.

Ну, так, але се вже було-б свідоме самодурство.

Бо кождий Українець добре знає, що під російською совєтською владою на Україні не будується українська держава, в розумінню творчаго будівництва з рамени уряду. Як будується, так всупереч його волі — творчою працею мас на культурно-народньому полі. ВСУПЕРЕЧ ВОЛІ РОСІЙСЬКОГО ОКУПАЦІЙНОГО УРЯДУ НА УКРАЇНІ.

Притокою для симпатій західних Українців до того російського уряду могло би бути се, якби він готовився до оружної розправи з Польщею і Румунією і серіозно хотів визволити з ярма тих двох наїзників західно-українськіземлі. Але чи він хоче?

Та ще важнійше, чи може?

Загально відомо, що російська окупація України її знищила і зруйнувала до краю, а неволя не дала їй змоги повернутись до сил. Україна тепер безсильна військово, фінансово, економічно, орґанізаційно і не може „стати на ноги", як то кажуть, поки не мати-ме повної свободи життя і рухів. Значить, Україна не всилі тепер під російською окупацією визволити Західної України.

А може Росія їй поможе?

Вона вже нераз їй помогла, а недавно, бо 18-ого березня, 1921, в Ризі, та так помогла, що 8,000,000 робучого народу ще не скоро забуде сю поміч.

А впрочім, їй „риська ситуація" не така вже противна, аби вона намагалася зміняти її війною. Через „риську ситуацію" вона має спокій з Польщею, бо ся боїться за землі, які дістала від Адольфа Иоффе в Ризі. А важне і те, що і ціла Росія військово й економічно така слаба, що вона більше боїться війни ніж буржуазії.

* *

Длятого „орієнтація" на совєти не представляє жадної вартости для західних Українців. Поки ті совєти не хотять направду вести війни з Польщею і Румунією; поки не мають сили до побіди; і поки не хотять направду визволити Західної України з тих двох ярем, поти та нова „орієнтація на орієнт" буде тільки повтореннем одного з недавніх самодурств, з тою ріжницею, що сим разом може вже свідомим.

* *

Виходить, що Українцям не спішно іти „на ліво" (поправді — на схід, не на ліво!), але міжтим Москалям якось дуже спішно не іти, а бігти „НА ПРАВО".

От летять вісти з білокаменної Москви, що тамошня „червона влада" раз по разу уступає й уступає на право. Уступає СЕЛЯНАМ; уступає домашнім і закордонним КАПІТАЛІСТАМ; а стіснює власть комуністів і привилеї та права міського робітництва, яке посадило у Кремлі на престолі сю „червону владу".

Селянам признається право вибирати не партійні совєти, себто дається свободу богатшій і середній частині села проти меньшости бідних. Тих богатших і середняків оставляється теж у спокою, бо, як кажуть тепер большевицькі лідери, се і корисно для фінансового становища держави. Що більше, навіть селянам обіцюють зменьшити податки.

А робітництво? Його позбавлено всіх привілеїв і прав, які набуло яко овоч пролетарської революції". А приватним капіталістам привернено давні права у відношенню до робітництва. Капіталістам тепер в Росії зовсім не гірше буде як і в капіталістичних державах.

А коли взяти на увагу, що на них ще сиплються і безплатні концесії на народні скарби у землі, то ясна річ, хто стратив у Росії через большевицький заворот і переворот, а хто зискав.

Ще є надія, що і Франція дістане свої довги. А заплатять робітники і селяни. Заплатять „по доброму".

А хто заплатить большевикам?

На те вони ідуть на право, щоб ратуватись перед „заплатою", а при сьому усіх кличуть вони „на ліво", щоб заглушити свій „ріцуг",

„Де кат? -- Ми готові".

Промова посла Павла Васильчука, виголошена в польському соймі 18. грудня, 1924, в справі видачі українських послів.

—o—

Висока Палато! Як обвинувачений не хотів я сьогодня забирати голосу, коли ж це роблю, то тільки тому, що примусив мене до того настрій в палаті, який перед хвилею зазначився в справі видачі посла Ланьцуцкого. Я відчуваю, то дається відчути кожному безсторонному, що більшість палати постановила видавати тих, з якими — як зі своїми опозиціоністами — ви, польська більшість, не є в спромозі (переривання)... Я хочу вас, підождіть, я не думаю боронитися, я є за ґчордий на те **(голоси:** О, о, о, о!). Я хочу влекшити вам ситуацію.

Очевидно, що завинила не моя і не моїх товаришів промова, в соймовому бюрку лежить іще не одна моя справа. Ціле обвинувачення продуктом аґентів дефензиви, тієї дефензиви проти якої від двох літ зі запалом, наскільки вистає мого знання, зрозуміння і вимови, борюся тут в соймі. Є це ґанґрина, що точить — не наше життє, від нас вимагає вона жертв, але точить ваше життя. Свого часу та стара царська черезвичайка — охранное отделеніе" — зорґанізувала Росію. Не думайте, що вам поможе політична дефензива. Не думаю, щоби хто з поважно думаючих панів мав велику віру для того еляборату луцького прокуратора. Для панів в теперішній хвилі треба якоїсь причини. І та причина найшлася, витягнено одну зі старих справ і нас представлено тут, як обвинувачених. Згори добре знаю, який буде вислід голосування. Тепер є видана перша „пачка. Маю те щастє, горджуся тим, тим, що належу допершої „пачки" українських послів, яких призначено до видачі.

Прошу панів! На „кресах" від довшого часу вже димиться. Вже в адміністраційній комісії сказав я, — що не ма ще пожежі, що нема ще революції, є лише дим, що може перетворитися в поломінь, в страшну пожежу, яку вже пізно буде гасити (**Голос:** Нема диму, без вогню, а вогню без підпалу!). Слушно, але як сказав я вчора, чи передвчара в адміністраційній комісії, ми там іще вогню не підклали, ми — орґаніизоване українське громадянство. Нинішний день є датою вияви, самопризнання з вашого боку до слабости, бо сильний ніколи не схотівби в той спосіб задавлювати тих 26 осіб репрезентантів українського народу, опозиціоністів в соймі і сенаті. Мабуть тих 26 осіб має силу, коли в той спосіб надзвичайними засобами ведеться з ними боротьбу. Тому я говорю, що сьогодня я є гордий і не з похиленою головою стаю перед вами. Вам потрібно для товпи, що є обурена вашим правлінням, оґірчена, яка шукає жертви, яка не знає ще звідки походять теперішні тягарі, — вам треба показати їх розпнути їх і сказати: ось ці є винуватцями! (Оплески на лавах національних меншостей). Словом, панове, вам — слабим — потрібні є жертви. На них вибрали ви в першу чергу нас.

Але є річи святі і до таких святих річей належить служба для свойого народа, чесне ношення і служення національним ідеалам. Мав я те щастє, що тішився довірям населення і це є для мене найбільшою святістю, найбільшим скарбом. **(Голос:** скінчиться, як відберуть вам не займанність!) Ще сьогодня я є до диспозиції аґентів дефензиви і віддаюся до їх диспозиції. (Оплески на українських і білоруських лавах). Для мене, як раз коли вам про те йде, не страшна польська тюрма, бо у вільній Річипосполитій польській від початку 1919 — 1921 р. сидів я включно 18 разів. (Оплески на укр. і білоруських лавах) Отже для мене і моїх товаришів не можуть бути пострахом ваші вязниці. Скажу, що навпаки, я хочу принести ту жертву, бо знаю дуже добре, що ніяке визволення не приходить даремне.. (Голос в центрі: Навіть треба дати себе розпняти!) Ніякий поступ не може обійтися без жертв. Того вчить історія. А наша мученича історія нашого народу з останніх кількох літ не є вствлена трояндами; богато жертв принесли ми на всіх теренах. І коли й на далі є потрібні ті жертви, **то присягаю перед своїм народом, перед святими нашими незалежницькими ідеалами, присягаю, що до кінця в почутті найбільшого щастя їх додержу, додержу віру і твердість (Голос на правиці:** Комедія). І то для мене буде тільки щастєм, а в ніякому разі не схилю голови перед реакцією перед вашим чоботом. **(Пос. Ґломбіньскі:** Ви складали приреченне на вірність Річипосполитій!) Я сказав, що свято остану вірним свойому народові, чи ви, пане, мені того відмовляєте, чи уважаєте, що я не маю права і обовязку служити свойому народові і національним ідеалам, — Ви, пане, націоналіст!

Прошу панів, нинішний день найдосаднійше датує курс екстермінації у відношенні до українського народу. Пропаґанда в пресі всіх напрямків, починаючи від цеї лави (показує рукою), вже від довшого часу Не хочу вас, переконувати, що з видачі нас, з видертя нас — людей активних в суспільній і політичній праці на українському терені, не будете мати користи. Думаю, що від того ще зміцниться могутність українського народу і його політичної орґанізації. Сьогоднішне голосування означувати ме тільки здецидоване загостреня безоглядного курсу нищення у відношенню до нас, це означує „взять за морду!" — те про що вже давно говорите, панове Дотепер не мали ви смілости сказати в очі. Я дуже дякую панам за отвертість, бо волію мати отвертих ворогів, як таких, що маскуються. Що там, прошу панів, завертати собі голову. Ви розпочали війну, та війна є в політиці до нашого народу **(Пос. Гер:** Війна війні!) Так. Нехай тільки пан Герц не думає, що як запроторите нас у вязницю, то на тому покінчиться війна. Ні! Тільки в історії нашої мартирольоґії буде обернена одна картка **(Голос:** Знову грозить)). Супроти того, що богато з панів кричало тут. — мовляв —будете иншими, будете инакше говорити, як не будете ослонені незайманщиною, — можу впевнити панів, як у власному імени, так і в імени моїх товаришів, яких тепер видаєте разом зі мною, Чучмая і Козицького, що не думаємо втікати. Тому не думаємо втікати, що ми так зросли, що вже тепер можемо насміхатися з вашого терору. **(Голоси: О, о, о, о!**

Маршалок: Видача послів соймом не є присудом, а у всякому разі не є проявом терору.

Пос. Васильчук: Я не казав „білого".

Маршалок: Я також не говорив про „білий"..

Пос. Васильчук: Нехайже панове зовсім себе не вяжуть. Настрій і тенденції панів знаємо і з цілим спокоєм свято вірячи в остаточну безоглядну побіду наших національних ідеалів і в остаточне визволення нашого народу як національне, так і соціяльне, приймаємо ваш присуд і кличемо : **Де є кат? Може наложити петлю, ми готові!** (Оплески на лавах національних меншостей).

Протест Українців м. Львова.

На ширших сходинах членів Народної Орґанізації Українців м. Львова, що відбулись 20 м. м. під проводом голови п. І. Ліщинського, обговорено справу видачі польським соймом в руки прокуратора трох Українських послів: **П. Васильчука, С. Козицького і М. Чучмая.** По довгій і оживленій дискусії ухвалено одноголосно:

а) Вислати до президії міністрів маршалка сойму і Українського Соймового Клюбу телеґрами слідуючого змісту:

„Народня орґанізація Українців м. Львова протестує проти насильства над українським народом, доконаного через видачу судови, членів його парляментарної репрезентації".

б) Подати до відома Українській парляментарній репрезентації на руки голови сенатора Черкавського приняті на сходинах ухвали з висказами повного довіря і заявами рішучої піддержки в дальшій її боротьбі за здобуття належних прав українському народови.

СОЮЗОВЦІ У БІДІ НЕ САМІ.

(Подяка).

Я низше підписаний складаю сердечну подяку Укр. Нар. Союзови за уділенне мені запомоги з фонду убогих в сумі $100.00. Дякую також головному урядови, що так скоро мені виплатив.

А тепер звертаюсь до тих, котрі ще не є членами Укр. Нар. Союза: Українці і Українки! Коли Ви ще не є членами Укр. Нар. Союза, так приступайте ще нині, щоби не було запізно, бо відкладати на пізнійше се дуже великий промах, бо коли я був би відложив на пізнійше тих два роки, через котрих я належу до Укр. Нар. Союза, я нині був би жалував хиба сам на себе, бо тому два роки я був здоровий і бачив світ Божий, як і всі інші люди, а нині я стратив зір і чекаю на ласку людий, котрі як і я є членами Укр. Нар. Союза. Чекаю, щоб хто прочитав мені часопись „Свободу", без котрої я здаєсь не міг би обійтися, а прочитати, хоч умію, то не годен. Правда, як колись мені казал иза Укр. Нар. Союз, щоби я приступив, то я тріпав руками і ногами. Я боявся. Мені здавалося, що гроші задурно дається до каси Укр. Нар. Союза. Але коли мене силоміцю втягнули до Укр. Нар. Союза і по часі, коли я переконався, яка господарка, який поступ, яка ретельність, так я переконався, що я жадної помилки не зробив, але зробив те, що повинен зробити кождий, котрий ще не є членом Укр. Нар. Союза. Тож у доказ вдячности для дорогої мені орґанізації Укр. Нар. Союза я кличу до Вас Українці: — Ви вступайте громадно в ряди Укр. Нар. Союза, бо се одна правдива Орґанізація, котрої Ви повинні бути членами!

Иосиф Брезіцький,
член Укр. Нар. Союза від. 370 в Ню Гейвен, Конн.

ЗМІНА ПОЛІТИКИ ЧИ ЛИШЕНЬ ЗМІНА УРЯДНИКА?

—o—

Вістка про уступлення дотеперішного секретаря Гюза прийшла так несподівано, що вона мусіла викликати масу догадів та підозрінь. Правда, уряд зараз заявив, що Гюз уступив просто тому, що він хотів уже покинути се урядове становище, яке приносить йому лишень почесть, але підриває його маєтково, але й сій заяві люди не так дуже вірили, бо досі ходили чутки про уступлення всяких других членів кабінету, але не про уступлення Гюза.

Відомо, перший догад був, що секретар Гюз не погоджується в чомусь з президентом Кулиджом. З огляду на те, що в нутрішній політиці вони ледво чи могли не зголжуватися; припущення впали зараз на заграничну політику. Справді зараз по проголошенню в Вашинґтоні, ріжні ґазети в Лондоні Парижі, Берліні й Москві стали робити ріжні припущення. В Лондоні казали, що новий секретар стейту, котрий є чимось в роді премієра й міністра заграничних справ у одній особі, буде більше прихильний до Франції, а в Парижі писали, що новий секретар Келоґ, бувши досі представником Америки в Лондоні, буде певно схолятися більше до Англії. В Берліні стали побоюватися, що новий секретар не буде піддержувати пляну Доса, так як його піддержував Гюз, але буде більше потурати Франції, як Німеччині. Всюди нагла зміна принесла пессимістичні (сумні) настрої.

Лишень в одній Москві большевицькі ґазетярі наложили рожеві окуляри. Писали, що Гюз уступив через банкротство своєї політики супроти Росії; мовляв, вже й американський уряд побачив, що бойкотувати совєтів не признанием далі не можна. Мовляв, думка сенатора Бори, голови сенатового комітету для заграничних справ, побідила, й Америка збирається визнати большевиків. На знак сього звороту супроти Росії уступає Гюз і приходить новий секретар стейту.

Московські писменники ще далі пишуть про зміну політики в Вашинґтоні, а тимчасом з Білого Дому від президента Кулиджа виразно заявляють, що зміна секретаря стейту заграничної політики Злучених Держав не зміняє. Уряд вважав се за відповідне заявити, бо в ґазетах та конґресі виринули побоювання, що уряд хоче змінити свою політику супроти Росії. Уряд успокоює своєю заявою, що зміна урядника не значить зміни політики.

Тепер виглядає так, немовби уряд пустив собі в заграничній політиці пробний бальон. Сенатор Бора, яко голова заграничного комітету, має великий вплив і його голос за визнанем Росії є важним чинником в політиці. Він навіть міг надіятися на зріст своєї пропаґанди. Проти сього уряд висунув публично можливість зміни політики, але тут Бора міг побачити наглядно, що американський народ, о стільки се можна судити з часописий, зміни політики супроти Росії не хоче. Супроти того побоювання Американців показалися нестійними. Большевицькі комісарі, які вже фраки одівали щоби обнятися з американським капіталістичним урядом, мусіли посипати фраки нафталіною та зложити в куфри.

З КРАЮ.

Хрунівство.

Нема гірших ворогів, як свої власні хруні. Вони, без ножа, ріжуть свій власний нарід найчорніщою зрадою.

В селі Кошляках є війтом Теодор Ваврух, родом стопроцентовий Українець, а характером стопроцентовий хрунь. Цей ляцький підлизень, без відома громадської ради, прибив печатку і підписався на поданню, щоби в школі перемінити українську викладову мову на польську! Коли його питали, чому він це зробив, він відповів бундючно: „так мені хотілося і так зробив".

Тепер на селі, між дітьми чути не „три, чотири, пять", а „тши, чтери, пенць", а Поляки сміються, що цего „Русняки" хотіли!

Оттаку штуку виправляють свої родимі, домашні хруні!

Деде красше поводяться подекуди навіть Поляки. От у Великих Гнилицях є війтом Поляк. Місцеві Мазурі зробили подання о зміну мови, але війт не підписав і спротивився цьому безправству. Коли староста завізвав його до себе, щоби його намовити, війт-Поляк відважно сказав: — Я теґо не зробє, бо то ест надужище. В нашей всі ест венкшосць Українцуф і мова викладова в школе мусі зостаць україньска, так як і давней.

Порівняйте самі поступок тих двох людий. Поляк-ворог обстає за правдою, а „свій" пилить свій нарід попід бороду бритвою хрунівства.

Для уздоровлення відносин потреба скорої і належної кари для оттаких звироднілих одиниць у нашій суспільности.

(Із краєвого листу).

А. Метлинський.

БУРЯ.

Буря виє, завиває,
І сосновий бір тріщить,
В хмарах блискавка палає,
Грім за громом грюкотить;
То, як вугіль, ніч счорніє,
То, як кров, зачервоніє.
Дніпр клекоче, стогне, плаче,
Гриву сивую трясе:
Він реве й на камінь скаче,
Камінь рве, ґризе, несе...
Грім, що гримне, в беріг гряне,
З пущі полумя прогляне.
Запалало і стемніло,
Застогнало в небесах;
Дощ линув... Загомоніло
На горах, полях, в лісах,
І з дощами та з громами
Дніпр реве між берегами.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

Флемінґтон, Н. Дж. Не раз приходиться мені читати на сторінках нашої часописи нарікання на безробіття. Я вже жию сюда три літа і за сей час не знаю, що се таке біда — безробіття. Місточко се не велике, але дуже вигідне до життя. Тут в Лак Гейвен, Па. є велика паперовня в котрій працюють хлопи, жени, дівчата і хлопці, є тут також фабрика виробу сира, де працюють також дівчата і зароблюють гроші, є дві шовковні і дритовні; ґарбарня, три цеґольні а при сім є богато робіт ріжних в околиці. Для бідного робітника тут дуже вигідно жити. Є тут і висші школи для дітей і хто тут живе, скажімо якась родина, то коли батько не має роботи чи не може працювати, працює жінка, а у великій біді і діти. ... П.

Палмертон, Па. 13. років тому назад, коли ту почали наші Українці поволи приїздити, не було ту нічого, тільки одна шапа. Місто виглядало дуже погано, була тільки одна Публик Школа, тепер за той час так підійшло до гори, що аж чотири школи збудували і то ґарні, одна еще не докінчена Гай Скул, котра коштує триста тисяч. Так Американці дбають про свої і наші діти. Ану, як дбають, в 1912 р. заложили ми ту Бр. св. Николая, за рік розвивалося дуже гарно, так, що до року було 47 членів. Коли відбулася 14 конвенция в Бофало, тогди всьо розійшлося тільки осталося нас 14 членів.. З тим почали в 1915 р. разом з угорськими братами засновувати церков, і з першу ішло дуже гарно, та на жаль не довго, бо наші Українці зараз хотіли сами співати, а ті собі і на тім була колотнеча.. Згода була така, що наш священник, а їх дяк. Часом посходяться до церкви, то поназміхаються одні із других. І зложили вже були гарну суму гроший, коли в 1918 р. зайшла буря і постановили собі Українці відділитися і поставити собі свою Церков на мітінгу сказав оден угорський, котрі не хотять най ідуть вон, і так сталося що всі наші сказали добре і пішли, та зачали будувати свою церков, а тамті собі і вже маєм дві. Правда Українці тогди показали, що вони також є нарід і бралися щиро до праці. Вибрали найкраще місце на перщій стріті, що варта і днесь подивитися. Тогди ішла робота і громадська і народна, в тім часі всі любилися. Коли вже церков стала висока і велика, так зараз всі хотіли в ній газдувати, і так що року і усе те саме. В р. 1919 був у нас гарний учитель, діти училися гарно і заложив був малий хор і дуже гарно співав. Потім зачали люди виїздити до краю, робота попсулися а наші громадяни почали сваритися... Тепер всьо буловби добре, колиби люди, сами себе не валяли болотом. Дітий є Богу дякувати до 150 треба учити їх, але родичі не дбають.. Ті, що повинні дбати про громаду і надати її провід, не виконують своїх обовязків як слід, а люди як люди — також нічого нас. Гей люди доки воно так буде? М.

ГАЗЕТИ НА УКРАЇНІ.

Київські газети в світлі характеристики їх редакторів.

На київському губерніяльному зїзді робкорів і сількорів (робітничих і сільських кореспондентів) редактори київських газет подали дуже цікаві інформації про свої газети.

Про „Пролетарскую Правду", велику російську щоденну газету, інформації подав редактор Скарбек (Поляк). по своїому характеру „П.П." наближується до типу робітничих газет, якої значіння виходить поза межі Київа і губернії та розтягається на сусідні губернії. З початку тираж її був невеликий, але від кількох тисяч в 1921 році він зріс до 65.000 в сучасний момент. Газета виходить два рази на тиждень на 4 сторінках і 4 рази на 6 сторінках великого формату і не годна вмістити всього матеріялу, а збільшити обєм не може, бо нема паперу. Основним відділом газети є відділ з робітничого життя. Є також літературна сторінка, де містяться твори робітників. Звязок з робітництвом взагалі налагоджено дуже гарно, натомість слабший є звязок з селом. 40 прц. всіх заміток і дописів припадають на провінцію, на провінціональні міста. Кількість постійних співробітників газети не дуже велика.. Крім постійних співробітників в газеті містять статті московські і харківські товариші. В тих статтях освітлюється основні моменти партійного, професіонального, економічного і сільсько-господарського життя.

Про „Більшовик", такої величини, як „П. Правда", укр. щоденну газету, інформації подавав редактор Щупак, (як нас інформують по національности Жид.. Ред.) Ця газета не є ані селянська, ані робітнича, тільки обслугове найбільш активну, політично свідому частину селянства, українську частину робітництва й українську трудову інтелігенцію. Ця роля універсальної газети особливо визначилася тоді, коли повстала в Київі спеціяльна селянська газета „Радянське Село". „Є такі серед наших більш-менш свідомих громадян — казав Щупак, — які гадають, що така газета, як „Більшовик" є зайва після виходу масової газети „Радянське Село". Вони не розуміють, що нам зараз потрібна велика українська газета. Партія не може обмежитись тільки одною селянською українською газетою, партія мусить мати газету, якою користувалася б верхушка селянства з одного боку й українське робітництво та наша трудова інтелігенція з другого. От цим завданням і служить газета „Більшовик". Тіраж „Більшовика виносить 14.000 прим. За останній рік тираж у Київі збільшився з 2.000 до 4.000 прим., 30 прц. тіражу йде виключно на цукроварні, 40 прц. на округи — міста й містечка (в тім і Київ), а 30 прц. йдуть безпосередно на села. Отже „Більшовика читають місцеві київські українські робітники, робітники, на цукроварнях, українські службовці й більш культурна та активна верства селянства Київщини. „Тіраж — каже Щупак — буде поширюватися в міру зросту українізації, та в міру зросту культурної (!) частини українського населення на селі". „Більшовик" відограє в Київі величезну культурну ролю, бо він обєднує усі культурні сили, які бажають працювати на ниві радянської культури. На основі радянської влади відроджується й немов народжується нова українська культура,.. Ми в нашій газеті очуваємо оцей процент... й через те в публіцистичній частині нашої газети ми ніколи не відчуваємо незрівноваженности. відповідно до свого універсального характеру „Більшовик" має відділи з робітничого життя, з селянського життя, з життя на цукроварнях, також „куток освітника" Газета має у Київі 75 робкорів, 281 організованих сількорів і 143 поодиноких та 100 інших дописувачів. Що місяця газета одержує 600 до 800 дописів, але тільки частину їх використовує. При газеті є гуртки: літературний, природознавства й газетної техніки. „Робота наша дуже складна — закінчив свої інформації Щупак, — бо сама газета складна, зріст, якої залежить від зросту українізації... від зросту культурної() частини українського населення".

За „Радянське Село" інформації подавав редактор Фурер (прізвище чисто українське!). Ця газета виходить пятий місяць, два рази на тиждень, має тепер тіражу 53.000 примірників. Це чисто селянський популярний часопис. На місяць газета дістає до 4.000 дописів, але вмістити може не більше половини їх. Частину дописів передає до ужитку властий і до комісії по вивченню села.. Запитань від читачів дістає що дня 60—70 і майже дві сторінки газети присвячує на відповіді по тим запитанням. Постійних сількорів має газета 165. Черговим завданням газети — збільшити її тираж до 100.000 прим.

З цих відомостей виходить, що українська газета досить успішно шириться на селі, але дуже слабо пробиває собі дорогу в місті. В півміліоновім Київі, де українського населення начислюється приблизно третина, єдина, щоденна місцева українська газета має ледви 4.000 передплатників! „Пролетарська правда" займає супроти „Більшовика" таке саме положення у Київі і в області, як колишня „Киевская Мисль" супроти „Ради", отже в порівнанні до передвоєнного часу ситуація майже без зміни. Це знак, що національно свідомі або, як Щупак називає „культурні" елементи українського населення, зростають поволі, та що Росіяне і зрусифіковані елементи цупко зберігають свій стан посідання. Коли зважити, що поширення газет в радянських умовах залежить головним чином від комячеек, від урядових інституцій, від зарядів професіональних спілок і заводських та фабричних комітетів, — а всі її органи і організації обсаджені виключно не українцями, — то зрозумілим стане чому „Пролетарская Правда" має 65.000 прим тиражу, а „Більшовик" серед тих самих верств читачів 4.000 примірників.

Символічне, що редактором російського часопису, що обективно виконує посеред українського робітництва й інтелігенції русифікаційну ролю, є Поляк Скарбек, а редактором українського „Більшевика є Жид, з прибраним українським прізвищем Щупака. Це між иншими відповідає позиції Поляків і Жидів (некажемо Поляків і Жидів комуністів, а взагалі Поляків і Жидів) в українській справі. Поляки, як не можуть працювати на винародовлення України на свою користь то працюють над винародовленням на користь Росіян, не стають на позицію Антоновича, Рильського, Юркевича, Липинського.

Жиди, принявши за старихч часів російську культуру, тепер коли Україна придбало права горожанства і зростає українська культура, починають виділяти з поміж себе працьовників на ниві української публіцистики й культури взагалі. Це симптоматичне і — признаємось — симпатичне, бо українізація життя всеж в значній мірі залежить від Жидів. З хвилею, коли Жиди, що переважно оселені в містах і становлять тут великий відсоток населення, остаточно пристосуються до українства, як вони перед тим працювали для російщини (а це мусить так бути), з тою хвилею буде вповні розвязане питання українізації міст.

ПРОРОКОВЕ ОКО

— або —

ІВАСЬ БИСТРИЙ І ЙОГО ПРИГОДИ

за В. Лозинським переповів М. Ценівський.

(Продовження)

(21)

Колиб баран знав і розумів людську бесіду, а був при цьому, як його на око важуть і розважують чи товстий і над його ціною торгуються і над цим радять, як із нього мясо приправлять, чи спекти чи зварити, і який з нього кожушок скроїться — певно було би йому так, як мені тепер, коли я вислухав це усе. Вторгували мене живцем, лише чекати, який мені зроблять кінець: чи стричком, чи мечем.

Що я догадувався з останніх слів Фока, це мені було вже тепер зовсім ясне і певне: хотів цей ледащо забезпечитися на оба боки. Чи так чи сяк, все йому користь. Або мене страхом візьме і віддам йому цю проклятy пушку, що мене привело до такого останнього нещастя й ґуби, а тоді коли там є цей великий брилянт, що мені про нього згадував золотник Льоренц, — візьме його собі, а жидови буде дуля. Або я йому ні-що не признаюся і не віддам, тоді дасть мене жидови, як обіцяв і візьме тисячу дукатів. І чи станеться це перше чи друге — для мене всеодно. Я все пропав; бо хоч би я услухав Фока, вже я з його рук не вийду живий. Не схоче він мати в мені свідка. Найде на мене спосіб і чекає мене це, що венецького доктора Курція, про котрого оповідав мені пан Доманський.

Подумав я так над цим усім і почав розглядатися довкола, де я і чи не найду якого рятунку. Як я вже згадував, був я на якихсь стрімких і вузких сходах. І з початку здавалося мені, що в великій пітьмі, але які очі трохи призвичаїлися, міг я розпізнати, що то маленька комірка, а проте мене, але на самій горі, продирається світло малими щілинами зі двору, так я кби там було віконце, але замкнене залізною або деревляною віконницею. Сходжу обережно по сходах на долину, а було їх небогато, і вже я на долівці, вимощеній цеґлами. Очи все більше привикають до темноти, вже можу розпізнати, що комірчина не зовсім порожна і є в ній якісь знадібя та хлам, мабуть склад непотрібних річей. Підходжу до цього світилця і як я додумувався — бачу, що тут є вікно, але прислонене, та високо і рукою його не дістати.

Давай я отже напомацьки шукати, чи не найду що, на чому міг би стануть, щоби досягнути руками до вікна і відірвати віконницю, тай так мати світло. Бо я знав, що без світла не видобудуся з моєї визниці. Кладуся отже на підлогу і так рачки, мацаючи руками, лажу по темниці. Одначе нічого такого не попалося мені під руки, хіба деколи щура якого сполошу, а на що натраплю, то або порожна банька або пляшка, або инший якийсь хлам, зовсім для мене непридатне. Натрапив я вкінці на якусь скриньку, плоску і невисоку, а мабуть порожну, бо легка була, хоч замкнена. Беру її, кладу під вікно, стаю на неї і ще мушу ставати на вшпиньки, щоби досягнути віконця. Але тепер уже досягаю його рукою, хоч тяжко мені. Хапаю за це, що мені здалося віконницею і добре шарпну, щоби відчинити її, коли зачинена, або й вирвати з завісів. Нараз почую тріскіт під собою й паду на землю. Повалився я як довгий на долівку, а тут уже й світло паде до комірчини.

Встаю й дивлюся, що сталося? Округле віконце не мало віконниці. Заложено його лише дощинкою, мабуть дном від якоїсь бачівки. Коли отже схопив це денце і сильно шарпнув, воно зараз пустило, то я перевалився моїм власним тягаром взад і впав на землю. Я вельми врадувався, що так несподівано а щасливо впустив божий день до цієї моєї визниці. А хоч не має я богато цього світла, бо віконце мале, а болони в ньому покриті такою відвічною курявою і павутинням, що світло ледви могло продертися, всетаки тепер уже добре міг я розпізнати, де я і що маю коло себе.

Була то мала склеплена комірчина, які бувають по львівських каменицях. В таких комірках або лазню мають, або вживають також немов скарбовниці, головно такі, що займаються заставами. Здається, ця комора більше належала до цієї страшної баби в жовтій хустині, як самому Фокови, бо тут було більше жіночих річей, як чоловічих. Під стінами стояли бочки з масла і баньки, що то їх уживають при ситінні медів і кілька пісотків домашнього полотна, такого, як його роблять зашковецькі і завадівські ткачі. А на долівці лежало також досить ріжних книжок, від соток літ певно не руханих, бо пил насів їх товсто. З иншої обстанови був у куті невеличкий, поломаний, з двома лише ногами стіл, а при стіні стояла велика, сильно кована скриня, така тяжка, що важко було рушити її з місця. Вона певно належала до самого Фока. Сів я собі на цій скрині, роздумую, що далі робити. І всі мої думки біжуть до одної мети й до одної вертаються, як рій бжіл із улия і до улия, а саме: як би то втечи відсіля.

Маю перед собою доволі часу, коли все так станеться, як у кімнаті урадили. Буде тепер іще зо дві або й три години до полудня. Отже Фук, коли поїхав зараз із Мордахом до Жовкви, не стане там скорше як добре з полудня. Будуть іще певно там добре сваритися й торгуватися зі собою, заки спишуть цю поруку, мине їм хочби зо дві години. Коли отже їм буде дуже спішно, щойно добре під вечір вернуться. Коли мені вдасться втечи, то лише крізь це вікно. Иншого способу немає. Вікно кругле й тісне. Я що правда не товстий, а радше стрункий, однаке так на око тяжко вгадати, чи перетиснуся. А коли пересунуся, то як опущуся на долину? Опущуся, то де найдуся там на долині? Бо не знаю, де виходить це віконце?

(Дальше буде)

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БІНҐЕМТОН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 21, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 2-ій годині попол., в неділю, 18. січня, в Клюбі Укр. Громади, 39 Glenwood Ave. На порядку дня справоздане за минувший рік, вибір урядників на сей рік. Присутність всіх членів конечна. — Мих. Гулячок, предс.; Теод. Смик, секр.

БЕНВУД, В. ВА. Бр. св. Йосифа, від. 157, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 2-ій годині попол., в неділю, 18. січня в гали під ч. 42 Джейкоб Стр. На порядку дня справоздане контрольної комісії і вибір нового уряду. Невиплатився член заплатить кари $1.00, а урядник $2.00. — Д. Косар, предс.; П. Канюк, секр.

БОВАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє, що міс. мітинг відбудеся в неділю, 18. січня, у гали церковній зараз по Службі Божій. Повинніть членів явитись на мітінґу. Буде вибір делегата на конвенцію. — Стефан Прислівський, предс.; Павло Володка, секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць грудень 1924 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	424.04	138.	42.29
2.	151.78	139.	60.02
3.	76.86	140.	42.20
4.	85.98	141.	15.62
5.	70.07	142.	106.78
6.	22.59	143.	68.48
7.	219.20	144.	63.18
8.	147.97	145.	46.45
9.	139.22	146.	70.56
10.	193.84	147.	259.99
11.	22.33	148.	12.32
12.	123.88	149.	59.98
13.	41.77	150.	32.73
14.	79.06	151.	59.76
15.	47.61	152.	53.32
16.	38.39	153.	13.56
17.	29.77	154.	41.85
18.	118.61	155.	297.56
19.	10.99	156.	68.83
20.	159.58	157.	59.77
21.	45.36	158.	14.63
22.	85.47	159.	64.73
23.	39.84	160.	97.28
24.	153.52	161.	57.72
25.	37.32	162.	51.70
26.	38.87	163.	65.51
27.	48.93	164.	51.99
28.	171.42	165.	115.08
29.	163.91	166.	23.50
30.	57.79	167.	34.05
31.	123.82	168.	132.19
32.	36.54	169.	20.33
33.	54.94	170.	235.16
34.	105.31	171.	53.05
35.	37.47	172.	58.06
36.	46.07	173.	28.84
37.	36.05	174.	56.04
38.	245.64	175.	103.54
39.	93.98	176.	38.81
40.	31.27	177.	66.33
41.	42.46	178.	35.67
42.	116.83	179.	194.11
43.	41.32	180.	15.14
44.	116.87	181.	138.45
45.	175.58	182.	119.55
46.	22.40	183.	120.43
47.	25.38	184.	8.53
48.	64.63	185.	65.83
49.	19.34	186.	75.87
50.	51.39	187.	55.34
51.	66.66	188.	13.48
52.	22.92	189.	12.82
53.	51.92	190.	13.93
54.	14.67	191.	52.20
55.	46.42	192.	56.46
56.	77.84	193.	151.22
57.	96.80	194.	13.49
58.	50.42	195.	36.12
59.	151.16	196.	48.77
60.	18.23	197.	42.83
61.	75.86	198.	62.33
62.	98.46	199.	13.48
63.	308.06	200.	84.95
64.	72.22	201.	59.39
65.	231.11	202.	35.36
66.	121.69	203.	102.81
67.	118.70	204.	31.16
68.	29.98	205.	16.22
69.	113.77	206.	310.98
70.	259.73	207.	51.78
71.	17.53	208.	25.04
72.	55.18	209.	134.52
73.	101.34	210.	52.46
74.	54.79	211.	113.31
75.	68.24	212.	27.05
76.	198.35	213.	287.80
77.	119.87	214.	43.44
78.	170.68	215.	42.74
79.	6.76	216.	28.09
80.	68.59	217.	228.35
81.	129.15	218.	256.63
82.	56.90	219.	54.10
83.	65.62	220.	142.44
84.	15.48	221.	335.99
85.	103.13	222.	33.73
86.	151.60	223.	164.98
87.	113.26	224.	21.19
88.	4.06	225.	36.11
89.	10.03	226.	27.31
90.	173.33	227.	61.18
91.	213.48	228.	41.03
92.	18.86	229.	196.99
93.	34.34	230.	214.94
94.	150.02	231.	49.37
96.	75.14	232.	84.91
96.	197.15	233.	59.38
97.	39.96	234.	149.69
98.	174.69	235.	97.01
99.	152.27	236.	54.28
100.	90.66	237.	186.38
101.	62.47	238.	33.99
102.	250.96	239.	182.42
103.	76.72	240.	17.97
104.	182.91	241.	21.02
105.	119.91	242.	108.19
106.	217.10	243.	124.38
107.	69.79	244.	32.04
108.	91.28	245.	100.24
109.	116.84	246.	41.14
110.	29.95	247.	229.30
111.	31.22	248.	63.68
112.	137.74	249.	28.39
113.	89.32	250.	22.19
114.	74.21	251.	120.69
115.	15.86	252.	46.93
116.	55.22	253.	38.10
117.	88.96	254.	110.36
118.	81.44	255.	66.27
119.	39.08	256.	22.78
120.	106.21	257.	5.14
121.	64.71	258.	34.49
122.	56.16	259.	140.93
123.	61.99	260.	23.32
124.	74.25	261.	31.89
125.	18.19	262.	22.89
126.	89.49	263.	39.79
127.	103.86	264.	17.81
128.	45.17	265.	37.18
129.	24.81	266.	71.69
130.	205.20	267.	39.78
131.	18.24	268.	47.58
132.	132.27	269.	74.16
133.	159.01	270.	155.94
134.	27.72	271.	24.52
135.	126.45	272.	10.25
136.	155.53	273.	64.09
137.	121.10	274.	148.49

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
275.	40.70	317.	85.93
276.	352.02	318.	89.93
277.	44.34	319.	16.61
278.	54.80	320.	62.57
279.	20.55	321.	60.80
280.	69.29	323.	47.24
281.	15.77	324.	91.07
282.	125.34	326.	135.81
283.	94.16	330.	105.83
284.	24.35	332.	68.90
285.	30.78	336.	405.31
286.	63.68	338.	254.11
287.	11.96	339.	57.03
288.	196.78	341.	68.48
289.	16.64	342.	113.05
290.	51.04	344.	34.94
291.	26.90	347.	63.31
292.	185.22	350.	63.34
293.	24.00	351.	43.45
294.	41.91	354.	40.42
295.	174.23	355.	67.10
296.	169.83	357.	49.52
297.	18.64	363.	132.05
298.	41.83	364.	150.97
299.	28.72	365.	117.74
300.	261.90	367.	178.01
301.	108.08	369.	126.79
302.	11.98	370.	183.82
303.	26.42	371.	75.49
304.	27.36	379.	59.75
305.	35.05	380.	28.84
306.	9.26	381.	24.44
307.	9.86	384.	95.42
308.	105.73	385.	287.66
309.	21.36	388.	126.02
310.	19,44	392.	20.80
311.	15.95	393.	29.76
312.	19.99	396.	79.99
313.	14.09	400.	41.79
314.	10.09	401.	37.16
315.	16.78	402.	4.27
316.	235.77		

З місячних вкладок	26,176.44
За календар на р. 1925	3,565.70
Процент із банків	629.64
Процент від бондів	1,374.24
Процент від морґечів	3,172.63
Сплата морґечу	450.00
Сплата довгу друкарні „Свободи"	6,500.00
Сплата бондів міста Пасейк, Н. Дж.	11,000.00
Рент за офіс У. Н. С. до фонду резерв.	600.00

Сирітські части по бл. п.:

Ф. Чупілівський, в. 183	550.00
Мих. Вишняк, в. 213	500.00
Юстина Новак, в. 156	400.00
Петро Куйбіда, в. 114	500.00
Роз. Прокопенко, в. 112	250.00
Іван Заверуха, в. 217	300.00
Михайло Куцій, в. 217	600.00
Антін Зґоба, в. 300	500.00
Іван Лема, від. 170	800.00
Вас. Шибукайло, в. 341	500.00
Разом	58.368.65

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Войтіх Тронт, в. 221	1.000.00
Мих. Вишняк, в. 213	1.000.00
Юстина Новак, в. 156	500.00
Ф. Чупілівський, в. 183	750.00
Ілько Спяк, в. 13	500.00
Ст. Свідерський, в. 81	1.000.00
Анна Попіль, в. 209	1.000.00
Анна Волянська, в. 251	1.000.00
Дм. Вдовяк, в. 30	1.000.00
Вікт. Ковалевська, в. 78	449.00
Адам Ящішак, в. 97	939.00
Клем. Крісто, в. 100	1.000.00
Петро Куйбіда, в. 114	1.000.00
Марія Рудько, в. 99	500.00
Роз. Прокопенко, в. 112	500.00
Михайло Бурек, в. 78	1.000.00
Іван Заверуха, в. 217	400.00
Михайло Куцій, в. 217	600.00
Вас. Мельник, в. 301	500.00
Йосиф Баранович, в. 63	500.00
Андрій Вґоба, в. 300	1.000.00
Іван Лема, в. 170	1.000.00
Вас. Цибукайло, в. 341	1.000.00
Іван Валеґа, в. 81	1.000.00
Антін Соха, в. 28	1.000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Петро Ґраняк, в. 27	50.00
Стефан Кузьмяк, в. 86	50.00
Кондрат Шамрило, в. 138	50.00
Емілія Голюк, в. 140	50.00
Юлій Драґан, в. 143	100.00
Стефан Медвідь, в. 162	50.00
Мик. Мамчишин, в. 164	50.00
Іван Віґера, в. 187	25.00
Іван Гавриляк, в. 205	25.00
Йосиф Мадей, в. 221	50.00
С. Прислопський, в. 236	50.00
Іван Оборіщко, в. 247	100.00
Й. Березіцький, в. 370	100.00
Варт. Ґамбаль, в. 2	50.00
Іван Груненько, в. 29	75.00
Анна Ґабля, в. 100	50.00
Катер. Конецька, в. 182	50.00
Анна Кіцак, в. 202	100.00
Дм. Музика, в. 209	75.00
Анна Смаль, в. 230	25.00
Пелягія Андриц, в. 235	25.00
Іван Вороняк, в. 237	50.00
Стефан Вовк, в. 200	50.00

Виплати з фонду сирітського:

Франко Коваль, в. 55	800.00
Яким Іляшевич, в. 224	150.50
Михайло Теник, в. 78	285.76
Блажей Грін, в. 320	100.00
Василь Плекан, в. 218	476.99

Розходи адміністраційні:

Свобода за орган	3.393.30
Свобода за календар на рік 1925	3.620.40
Свобода за праці друкарські, світло, опал і т. п.	1.318.00
Платня голов. уряду	445.00
Бонд гол. урядників	260.00
Платня помічної сили за грудень	63.00
Асекурація меблів	37.80
Видатки канцелярійні	48.13
Печатки до відділів	7.50
Стейт Меріленд за лайсенс	25.00
Рент за офіс У. Н. С. до фонду резерв. 1924	600.00
Інвестиція готівки в морґечах	57.500.00
Разом	90.569.38

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. падолиста остала	235.536.89
Прихід за грудень	58.368.65
Разом	293.905.54
Розхід за грудень	90.569.38
Готівка з кінцем міс. грудня 1924 остає	203.336.16

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	203.336.16
Морґечі	467.955.00
Бонди	452.416.48
Реальність	19.500.00
Друкарня	21.000.00
Разом	1.164.207.64

Стан довжний:

Фонд посмертний	704.713.75
„ резервовий	205.684.78
„ запомоговий	38.457.55
„ адміністрац.	30.259.00
„ конвенційний	27.770.70
„ сирітський	157.321.86
Разом	1,164.207.64

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць грудень 1924 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	20.50	174.	3.83
2.	8.25	175.	6.30
3.	7.00	176.	2.05
4.	2.25	177.	3.60
5.	5.65	179.	16.90
7.	28.35	181.	15.55
8.	5.85	182.	8.10
9.	14.25	183.	5.00
10.	4.73	192.	2.05
14.	2.00	193.	9.00
15.	6.55	196.	3.15
16.	5.60	197.	2.05
18.	10.80	198.	3.05
20.	5.00	200.	11.70
21.	5.40	201.	5.25
22.	15.30	203.	6.75
23.	2.05	204.	8.10
24.	15.55	205.	1.40
25.	2.25	206.	28.58
27.	2.05	208.	2.50
28.	15.75	209.	12.85
29.	8.10	210.	6.75
30.	6.55	211.	7.05
31.	17.10	213.	21.15
34.	10.80	214.	6.30
35.	3.15	217.	23.18
38.	24.80	218.	28.15
39.	3.83	219.	2.03
40.	2.93	220.	12.60
41.	3.85	221.	11.50
42.	7.45	223.	15.30
43.	2.05	224.	1.80
44.	17.78	226.	2.25
45.	10.80	227.	2.50
47.	1.80	228.	5.65
50.	7.20	229.	11.35
51.	2.02	230.	16.90
52.	90	232.	5.40
53.	4.95	233.	1.13
55.	2.05	234.	25.90
57.	7.45	237.	18.50
58.	4.75	238.	1.35
59.	12.15	239.	11.70
61.	6.08	241.	1.58
62.	6.98	242.	6.28
63.	27.70	243.	16.65
64.	6.55	244.	2.95
65.	11.95	245.	9.00
66.	3.85	246.	2.95
67.	8.33	247.	23.40
68.	2.50	248.	2.70
69.	3.20	250.	2.47
70.	23.85	251.	11.05
72.	8.25	252.	2.70
73.	6.08	253.	2.05
74.	1.45	258.	2.95
75.	10.35	259.	15.75
76.	22.50	261.	2.70
77.	3.15	262.	3.82
78.	3.15	263.	3.60
80.	2.50	264.	8.60
81.	5.65	265.	1.80
82.	4.25	266.	50
83.	8.60	267.	2.93
85.	11.70	268.	1.00
86.	2.95	269.	7.20
87.	13.28	270.	19.15
89.	1.75	271.	50
90.	15.75	272.	1.00
91.	19.40	274.	9.23
93.	2.93	275.	4.30
94.	7.65	276.	27.90
95.	2.10	278.	6.80
96.	17.60	282.	14.00
97.	2.50	283.	6.75
98.	5.00	284.	3.40
99.	22.30	288.	18.22
100.	5.40	289.	2.30
102.	23.20	292.	10.12
103.	1.80	293.	1.35
104.	19.60	294.	3.38
105.	5.40	295.	5.00
106.	5.20	296.	5.18
108.	8.33	298.	5.40
109.	8.60	299.	1.15
110.	90	300.	13.50
112.	12.15	301.	17.70
113.	5.35	302.	90
114.	4.75	308.	16.40
116.	4.95	309.	75
118.	3.60	310.	2.25
120.	7.45	313.	1.00
121.	8.60	314.	90
123.	4.73	316.	20.93
124.	14.45	317.	6.05
126.	2.25	318.	2.93
127.	7.65	320.	3.50
128.	4.50	321.	7.45
130.	3.92	323.	4.05
131.	1.15	324.	27.45
132.	22.30	326.	13.73
183.	4.05	330.	3.85
135.	6.30	332.	5.65
136.	15.10	336.	5.00
137.	11.15	338.	25.00
139.	3.60	339.	9.45
142.	6.30	341.	2.95
143.	1.60	342.	17.55
145.	2.05	344.	1.80
146.	6.30	347.	13.75
147.	27.45	350.	1.35
148.	4.50	351.	3.60
149.	6.75	355.	3.15
153.	3.15	357.	4.50
155.	42.10	363.	13.50
156.	4.95	364.	7.88
158.	90	365.	7.20
159.	5.85	367.	8.78
160.	11.95	369.	16.20
161.	5.65	370.	9.25
162.	4.05	371.	8.35
163.	6.53	379.	2.93
164.	2.95	380.	2.93
165.	5.65	384.	9.25
166.	1.58	385.	20.70
168.	17.10	388.	8.78
170.	13.95	396.	9.45
171.	25	399.	7.95
172.	3.20	401.	3.60

З місячних вкладок	2.110.41
Процент з банку	32.51
Разом	2.142.92

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Стефан Дещак, в. 70	400.00
Василь Яцків, в. 270	38.00
Йосифина Білинят, в. 218	38.00

Розходи адміністраційні:

Платня робітника	125.00
Свобода за праці друк.	140.00
Видатки канцелярійні	20.78
Разом	761.78

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. падолиста остала	25.475.88
Прихід за грудень	2.142.92
Разом	27.618.80
Розхід за грудень	761.78
Готівка з кінцем міс. грудня 1924 остає	26.857.02

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	26.857.02
Морґечі	18.000.00
Разом	44.857.02

Стан довжний:

Фонд посмертний	33.377.01
„ адміністрац.	11.480.01
Разом	44.857.02

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

ПОДЯКА.

Отсим посвідчаю і еще раз засилаю всім жертводавцям дуже щиру подяку за ласкаву поміч в прикрім положенню в скількости $20, котрі отримав 1. II. 924. через руки Вп. Пана Петра Парницького, а з нагоди Різдва Христового складаю щирий привіт і бажання „Многих Літ" зпід рідної стріхи.

Евген Паздрій.

ДОПИСІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й..

Ялинка в Ню Йорку.

Дня 9. с. м. в сали „Укр. Нар. Дому". була „Ялинка" для шкільної дітвори, а властиво попис сеї дітвори. Головні аранжери були пп. Андрейко та Базяк, а устроювала її „Укр. Шкільна Рада". Дітий повна саля. Шкода, що родичів було менше. Але пятниця був робучий день, а в суботу рано треба вставати до роботи.

Сцена представляє укр. село в зимі На сцені мерехтить тисачею світел ялинка, з синьожовтою звіздою на верху. Довкола ялинки мур якихось цеголок. Се коробочки з дарунками для дітвори. Рефлектор кидає ріжноколірове світло на ялинку і на зимовий краєвид, додає ефекту. Діти плещуть в долоні завзято. Видко сценерія їм подобається.

Програма трохи придовга — в двох частинах 14 точок, кожна ще поділена на кілька підточок. Господи! Коли се скінчиться?! Зачинається о 8.15, а кінчиться о 11. в ночи. Виступають діточі хори, орхестри, скрипачі-солісти, віншувальники — а все не висші доброго аршина від землі П. Андрейко, що вчить діточі хори, мав вечір вдоволення. Його діточі хори, дівочі, хлопячі, та мішані співали — мало сказати: гарно! — а прекрасно. Лиш трохи за довго. Співали масу коляд, колядок, щедрівок та инших пісень. А все прегарно. Я подивляв і труд учителя дириґента і талановитість малих співаків. Коли діточий хор заспівав дрібно щедрівку „Ой співає тая зазуленька", я мав нан хвилю ілюзію, що се починає хор Кошиця. Одну точку виконали діти при помочи п. Гайворонського (тенор) та пп. Повльовського іЯреми (баси). Ще раз кажу: п. Андрейко міг бути сего вечора вповні вдоволеним.

Так само пп. Придаткевич і Гайворонський, коли їх ученики з консерваторії виступили з продукціями скрипковими. Кількана́йцятеро їх грало, як смичкова орхестра „Коломийку" Гайворонського — бездоганно. З солістів скрипаків Е. Дзюма грав „Каватіну" Рафа а Мирослав Тураш„ Укр. Пісні". В Дзьоми особливо замітний талант — є вухо є чуство і мягке потягнення смичка. І.Тураш грав гарно.

Закінчено свято величним гимном „Бог предвічний", який співала ціла галя та діточі хори на сцені при світлі рефлекторів. Пяно вів п. Гайворонський, а фісгармонію п. Павловський. На закінчення дітям роздано коробки з солодощами. Всі виходили вдоволені.